

KOLIK NÁS BUDE?

VÝSLEDKY PROGNÓZ(Y) VÝVOJE POČTU OBYVATEL VE SO ORP NAŠEHO KRAJE A CO NÁM VÝSTUPY ŘÍKAJÍ

Boris Burcin, Tomáš Kučera a Jan Kuranda

Univerzita Karlova, Přírodovědecká fakulta
Katedra demografie a geodemografie
Albertov 6, 128 43 Praha 2 – Nové Město

Co je demografická prognóza?

Kvalifikovaný, na vědeckém poznání založený odhad **nanejvýš pravděpodobného budoucího vývoje početního stavu a pohlavně věkové struktury** obyvatelstva konkrétního územního celku (světa, skupin zemí, státu, regionu nebo obce)

Proč prognózujeme vývoj obyvatelstva?

- ✓ Základní součástí územních celků jsou v jejich rámci definované **sociální systémy**.
- ✓ Klíčovým prvkem všech sociálních systémů jsou **lidé**.
- ✓ **Vlastnosti jednotlivých lidí a jejich skupin** těsně souvisí s jejich pohlavím a věkem, s velikostí a **pohlavní a věkovou strukturou**.
- ✓ Sociální systémy, je tvořící lidé a jejich skupiny jsou nejčastějším **objektem plánování a řízení...**

Proč prognózujeme vývoj obyvatelstva?

- ✓ Plánování a řízení rozvoje jsou aktivity **orientované výhradně do budoucnosti**
- ✓ Při plánování a řízení si **nevystačíme s časově omezeným popisem minulého stavu, ani s výsledky analýz**, které z principu vedou k příliš zjednodušeným a tím i nepřesným představám o budoucím vývoji.
- ✓ Plánování a řízení rozvoje proto vyžaduje **kvalifikované prognostické závěry**.
- ✓ Takovými jsou i **demografické prognózy** sestavené v souladu s obecně přijatou metodikou populačního prognózování a mezinárodními doporučeními.
- ✓ Demografické prognózy jsou **základem široké řady tzv. odvozených prognóz**.

Odvozené prognózy?

Předmětem prognóz odvozených z výsledků demografických prognóz jsou struktury různých typů vázané na počet a demografickou strukturu obyvatel, např.:

- ✓ kapacity **veřejných zařízení či služeb** (školství, zdravotnictví, veřejná doprava, aj.),
- ✓ příjmy a výdaje **veřejných rozpočtů**,
- ✓ rozsah a struktura **bytové výstavby** (např. potřebného počtu a velikostní struktury startovacích a sociálních bytů),
- ✓ spotřeba **energie a pitné vody**,
- ✓ kapacita **odpadového hospodářství**,
- ✓ využití **dopravní infrastruktury**, apod.

1. Specifikace souboru demografických prognóz SO ORP KHK

Soubor šestnácti prognóz vývoje obyvatelstva Královéhradeckého kraje a správních obvodů obcí s rozšířenou působností na období do roku 2050.

Struktura výsledků:

- tři varianty: střední, vysoká a nízká,
- krok: jednoletý, pro každý rok období prognózy
- pohlavní struktura: muži, ženy a obě pohlaví
- věková struktura:
 - ✓ detailní: jednotky věku
 - ✓ zkrácená: pětileté věkové skupiny
 - ✓ základní: předproduktivní, produktivní a poproduktivní
 - ✓ speciální: děti (0-2, 3-5, 6-10 a 11-14 let), mládež ve věku přípravy na zaměstnání (15-18 a 19-23 let) a senioři (65+, 75+ a 85+ let)

2. Metodika sestavení prognóz

Základní charakteristika:

- ✓ **Tradiční kohortně-komponentní přístup** k tvorbě populačních prognóz: populační vývoj je definován jako vnitřně strukturovaný proces tvořený jednotlivými složkami přirozené měny a migračního pohybu.
- ✓ Respektovány hlavní, **mezinárodně přijaté zásady prognózování** populačního vývoje a doporučení pro tvorbu prognóz a prezentaci jejich výsledků.
- ✓ Prognózy sestaveny na základě **dílčích prognóz porodnosti, úmrtnosti a stěhování obyvatelstva** přes hranice každého SO ORP.
- ✓ **Předpoklady budoucího vývoje** formulovány ve třech základních rovinách: **obecné** – podstatného prostředí (předpokládaného sociálně-ekonomického vývoje), **agregátní** - souhrnných demografických charakteristik, a **elementární** - parametrů projekčního modelu na základě detailních analýz demografického vývoje každého SO ORP na pozadí demografického vývoje v České republice, jeho jednotlivých krajích a Královéhradeckého kraje jako celku.
- ✓ **Neurčitost výsledků** prezentována prostřednictvím variant budoucího vývoje.

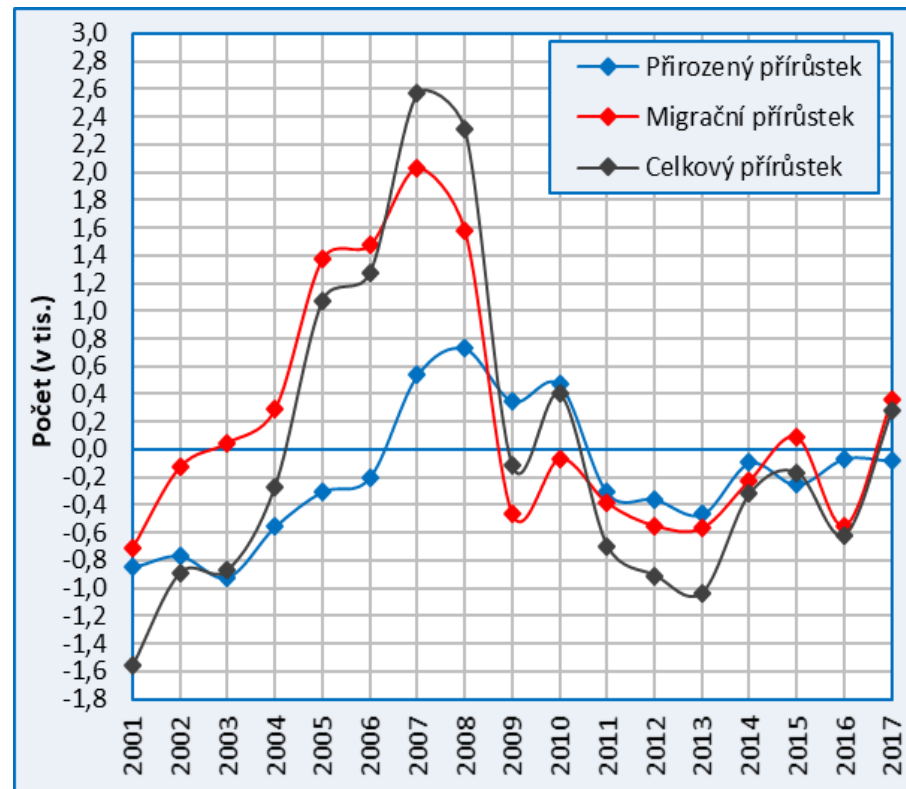
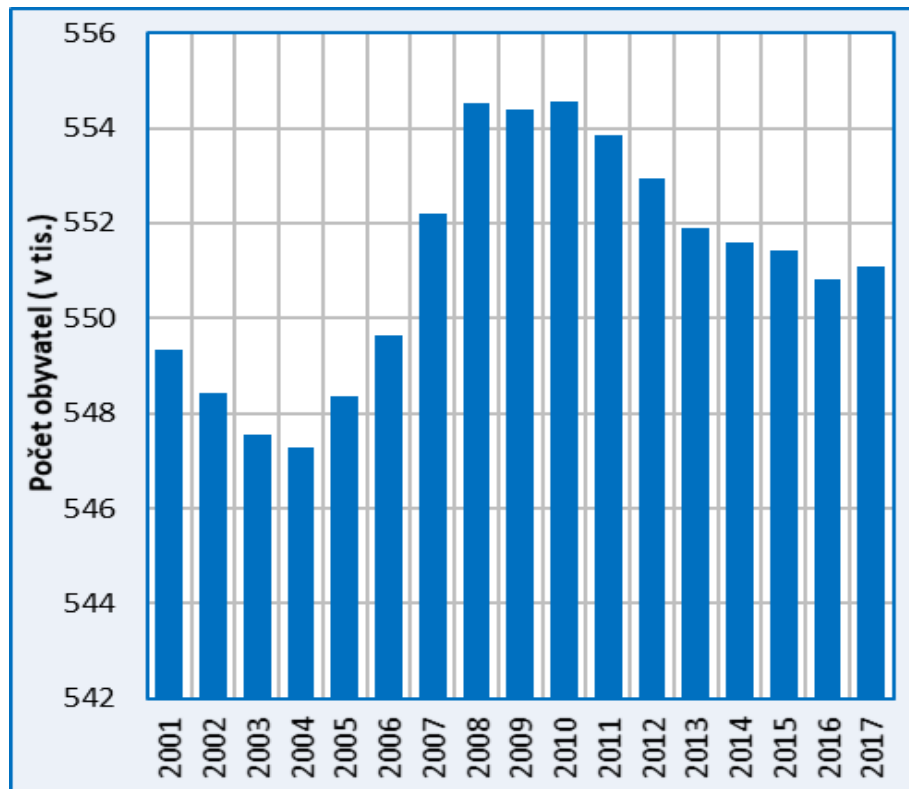
2. Metodika sestavení prognóz

Specifická charakteristika:

- ✓ **Naplněn požadavek skladebnosti prognóz do vyšších územních celků**, který v české populační prognostice nebyl respektován od 70. let.
- ✓ **Pilotní projekt** v rámci vytvoření systému vzájemně konzistentních populačních prognóz souboru regionů (od SO ORP výše) a České republiky jako celku.
- ✓ Soubor prognóz SO ORP KHK byl vytvořen **kombinovanou metodou**:
 - nejprve byla vytvořena prognóza vývoje obyvatelstva ČR jako orientační rámec,
 - s jeho pomocí byl vytvořen soubor prognóz krajů ČR, jejichž součtem byla tzv. metodou zdola získána výsledná prognóza za celou ČR,
 - poté jsme tzv. metodou shora získali soubor prognóz za všechny SO ORP KHK, které tak jsou v úhrnu konzistentní s prognózou vývoje obyvatelstva KHK.

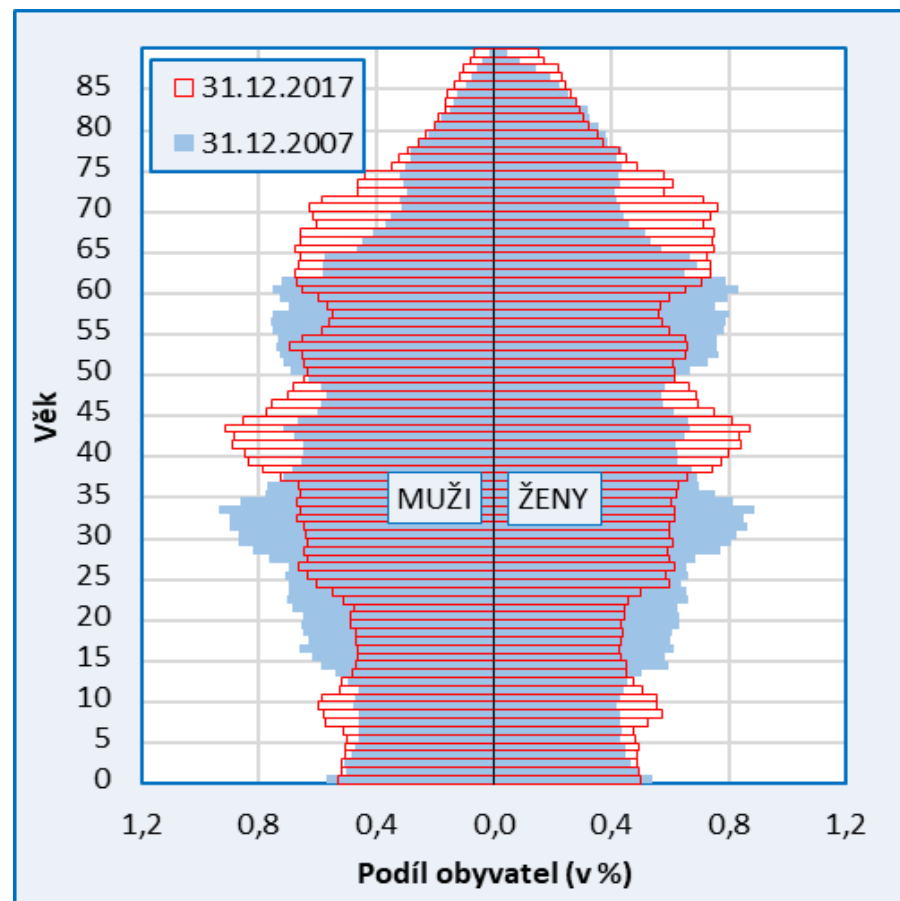
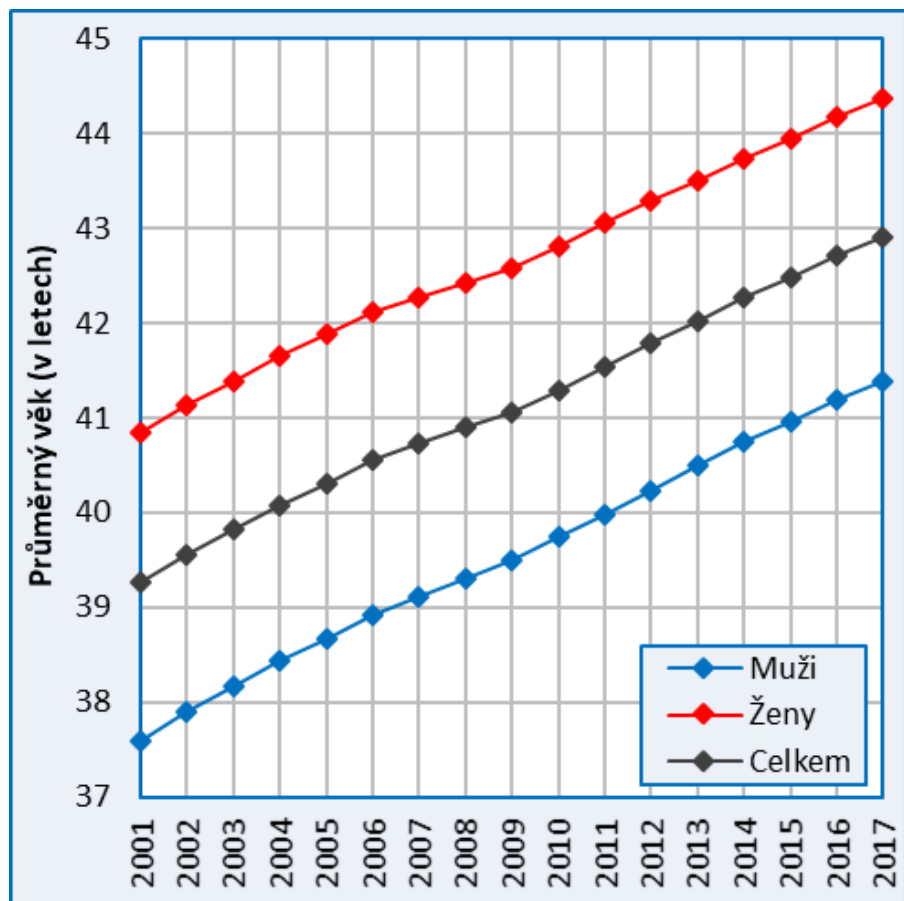
3. Dosavadní populační vývoj – krajský kontext

Královéhradecký kraj

3. Dosavadní populační vývoj – krajský kontext

Královéhradecký kraj

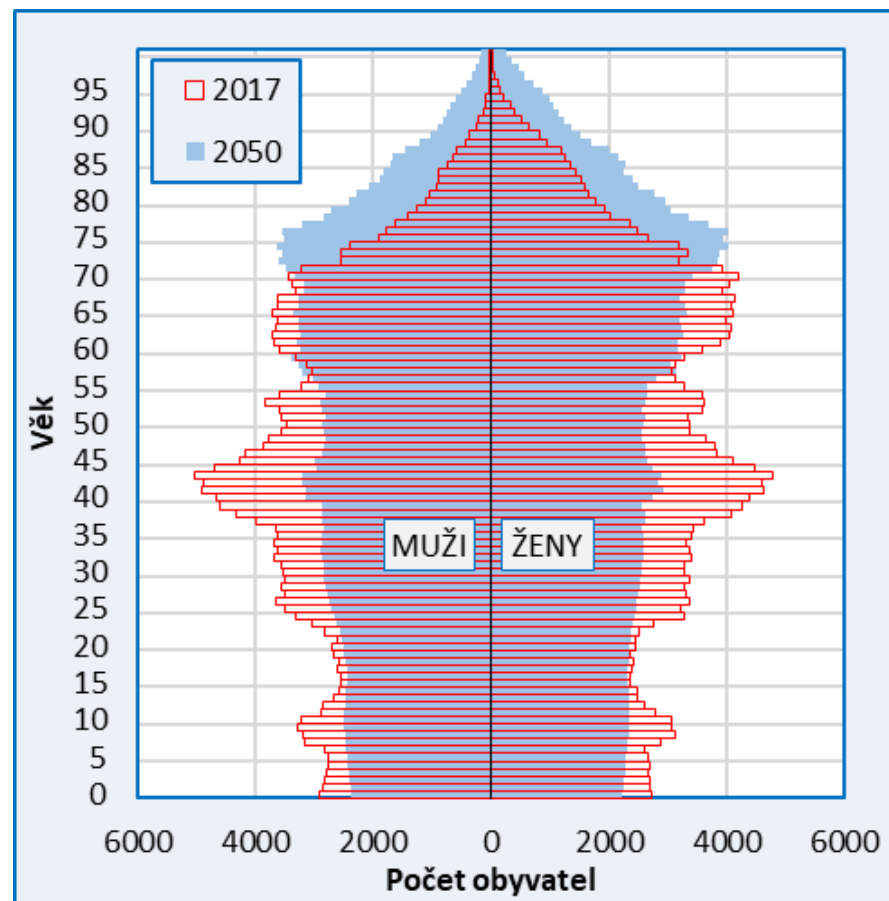
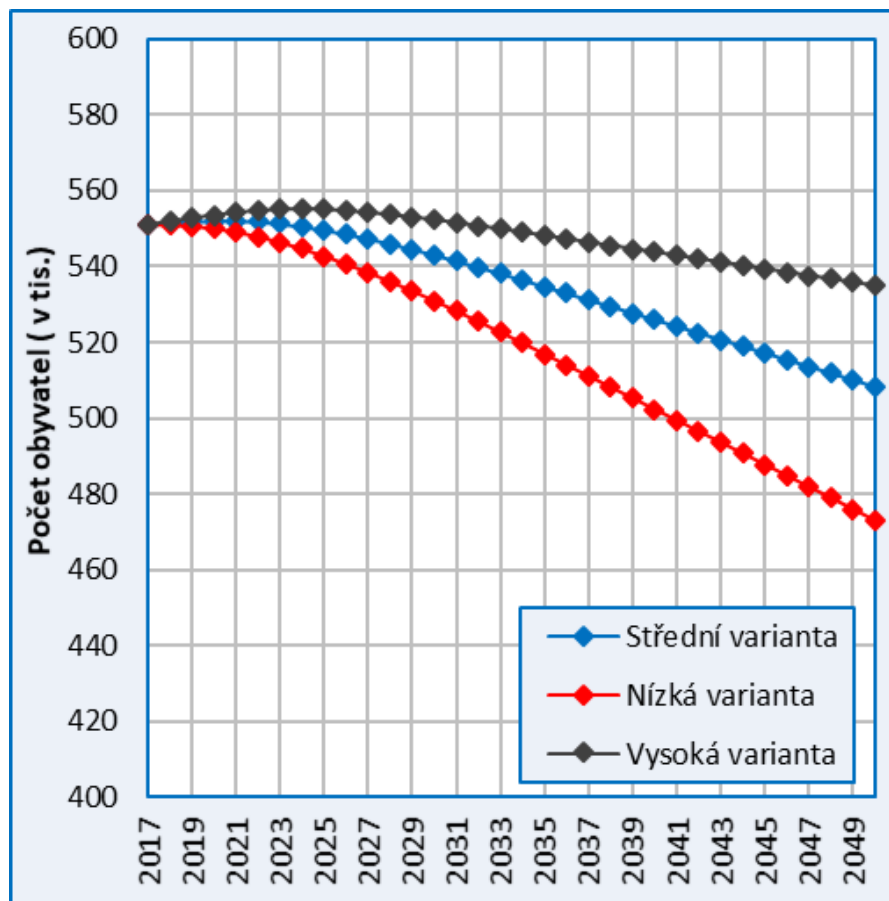
4. Perspektivy – krajský kontext

Královéhradecký kraj

Rok	Plodnost (úhrnná plodnost)			Úmrtnost (naděje dožití při narození v letech)						Migrace (migrační přírůstek)		
				muži			ženy					
	nízká	střední	vysoká	nízká	střední	vysoká	nízká	střední	vysoká	nízká	střední	vysoká
2018	1,73	1,73	1,74	76,63	77,26	77,58	82,19	82,72	82,99	361	523	689
2020	1,71	1,75	1,78	76,99	77,72	78,13	82,47	83,11	83,47	179	503	689
2025	1,66	1,77	1,83	77,78	78,83	79,47	83,11	84,03	84,59	-158	86	399
2030	1,65	1,78	1,87	78,52	79,87	80,70	83,66	84,82	85,57	-166	63	276
2040	1,64	1,80	1,92	79,84	81,67	82,76	84,57	86,25	87,28	-166	63	276
2050	1,63	1,81	1,96	81,03	83,30	84,51	85,40	87,55	88,75	-166	63	276

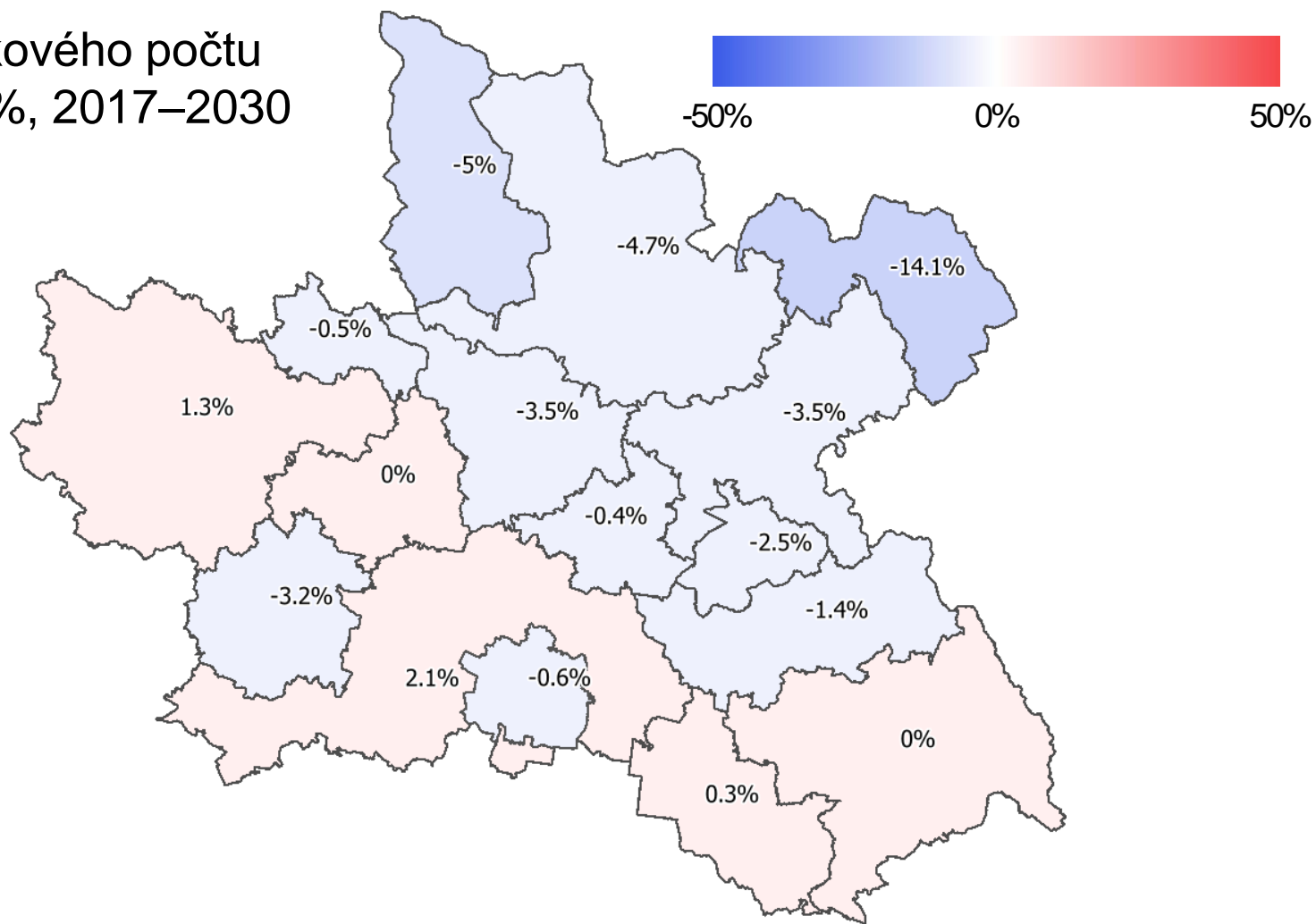
4. Perspektivy – krajský kontext

Královéhradecký kraj

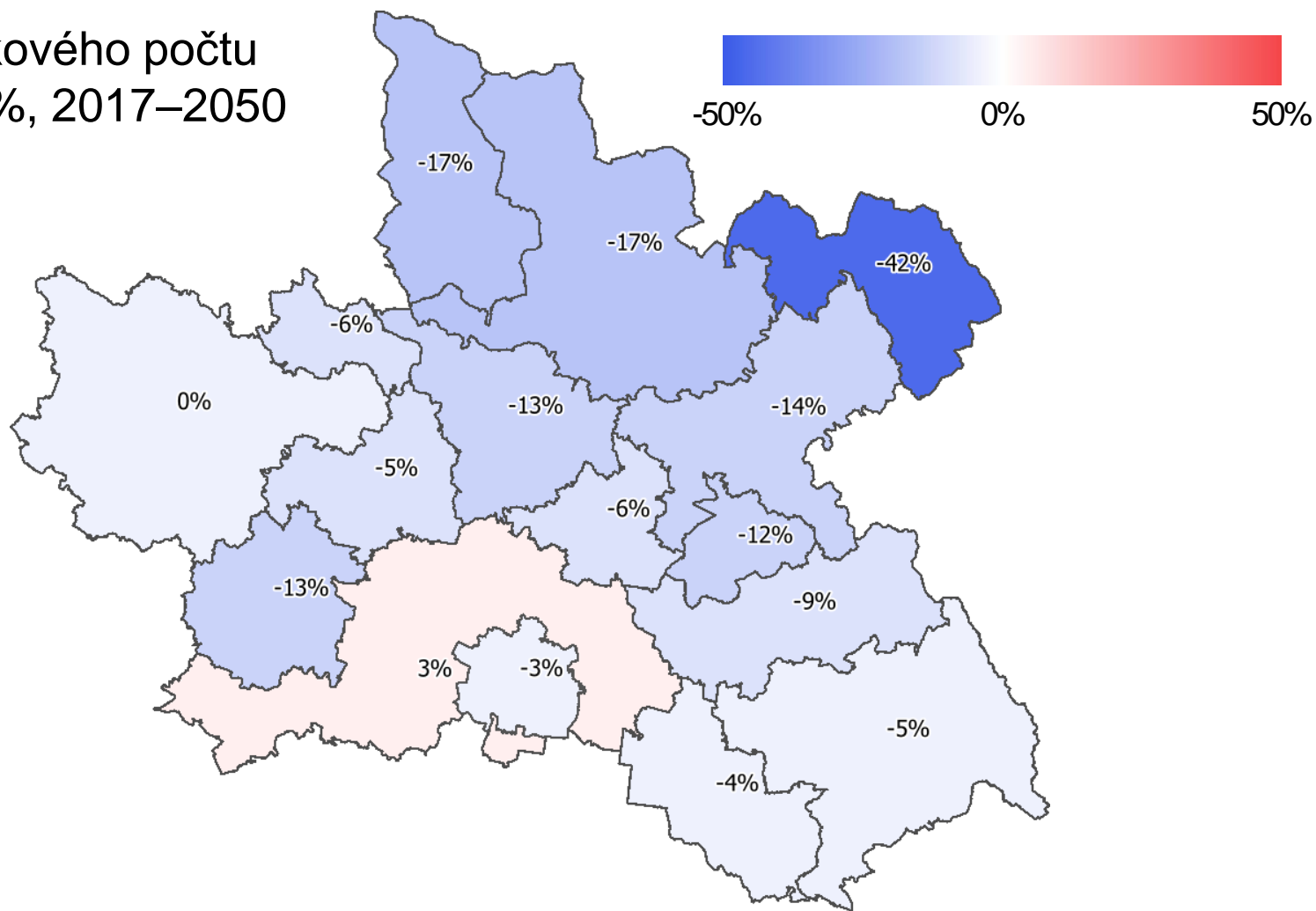
4. Perspektivy populačního vývoje SO ORP KHK

Změna celkového počtu
obyvatel v %, 2017–2030

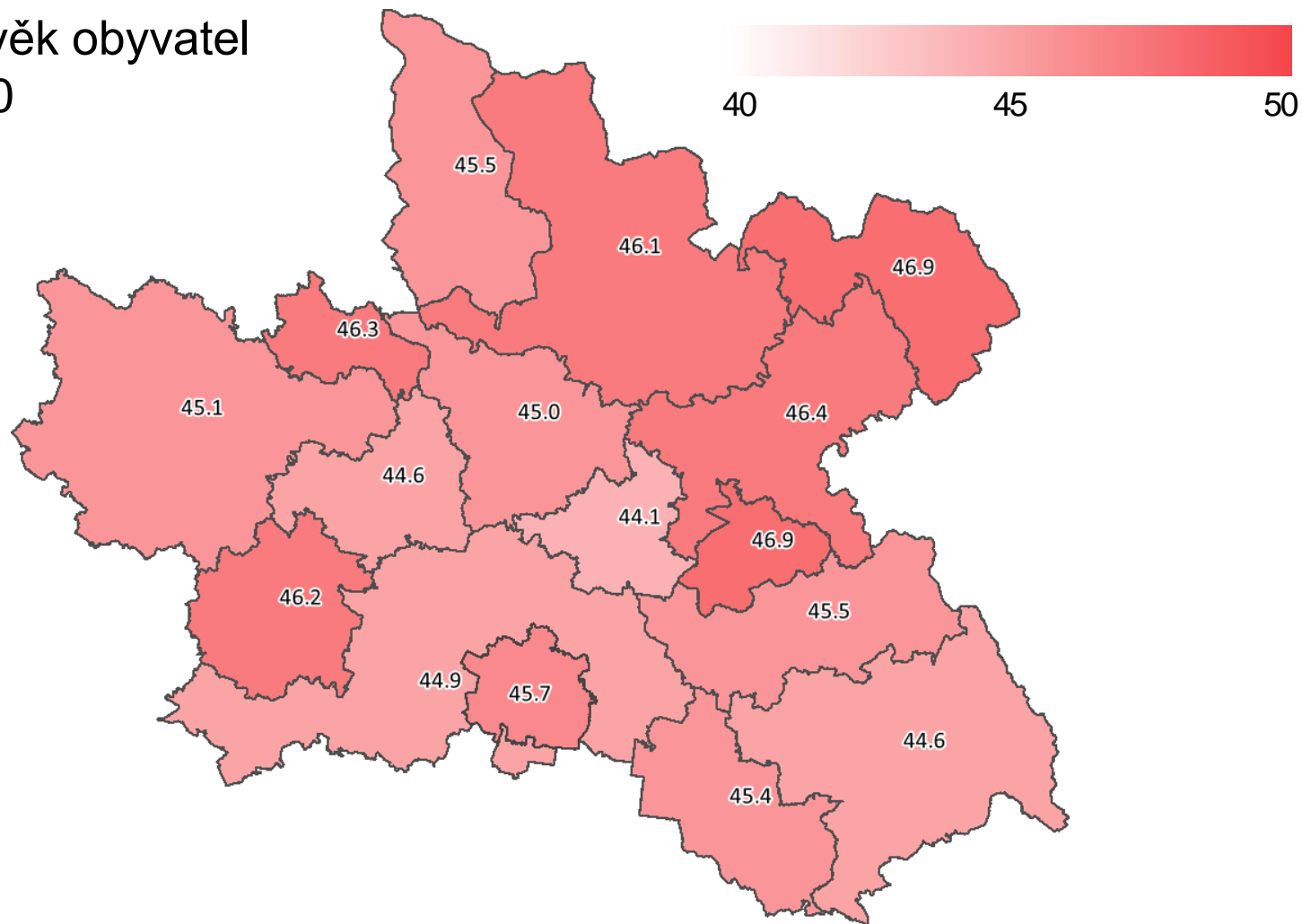
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna celkového počtu obyvatel v %, 2017–2050

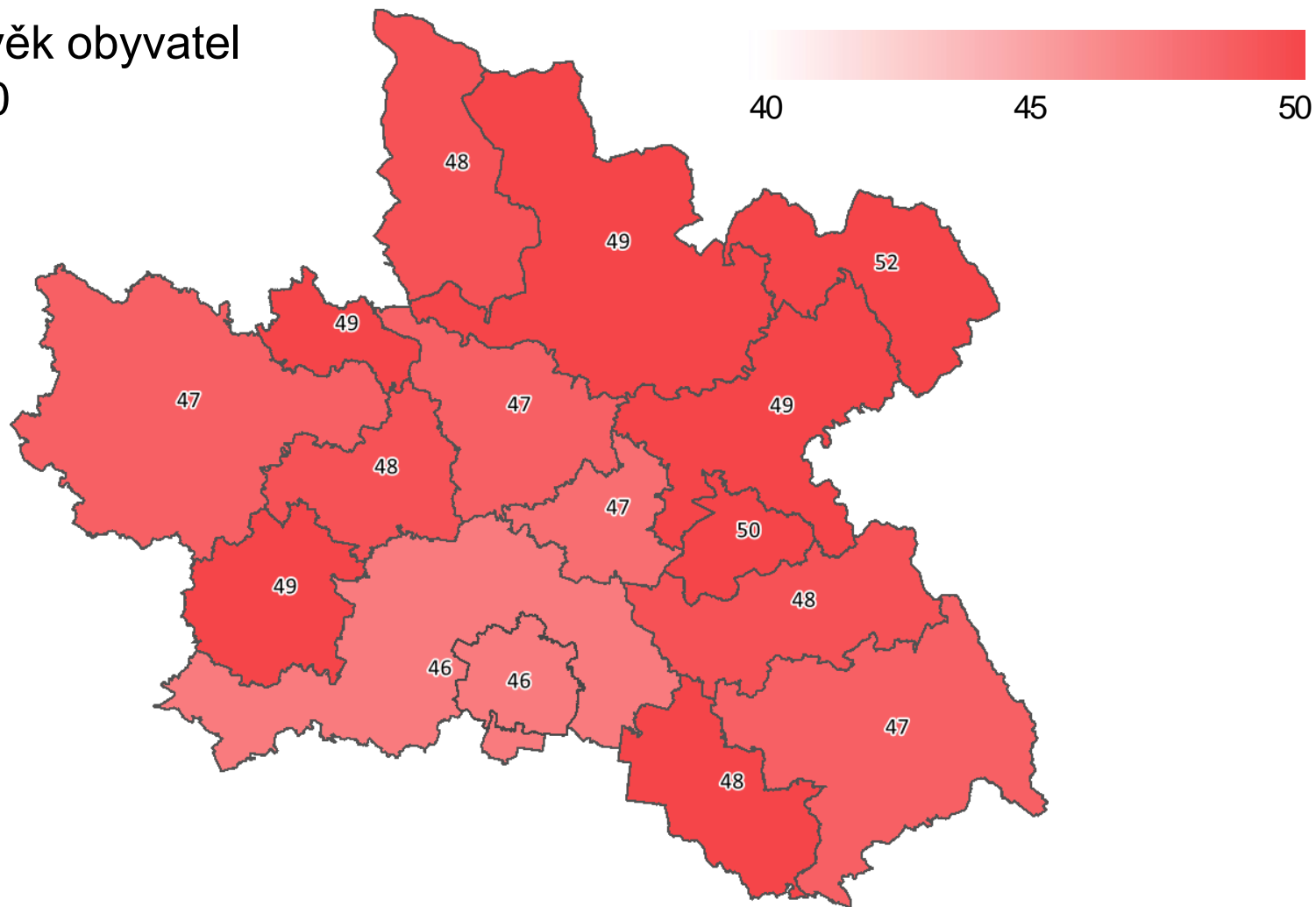
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Průměrný věk obyvatel
v roce 2030

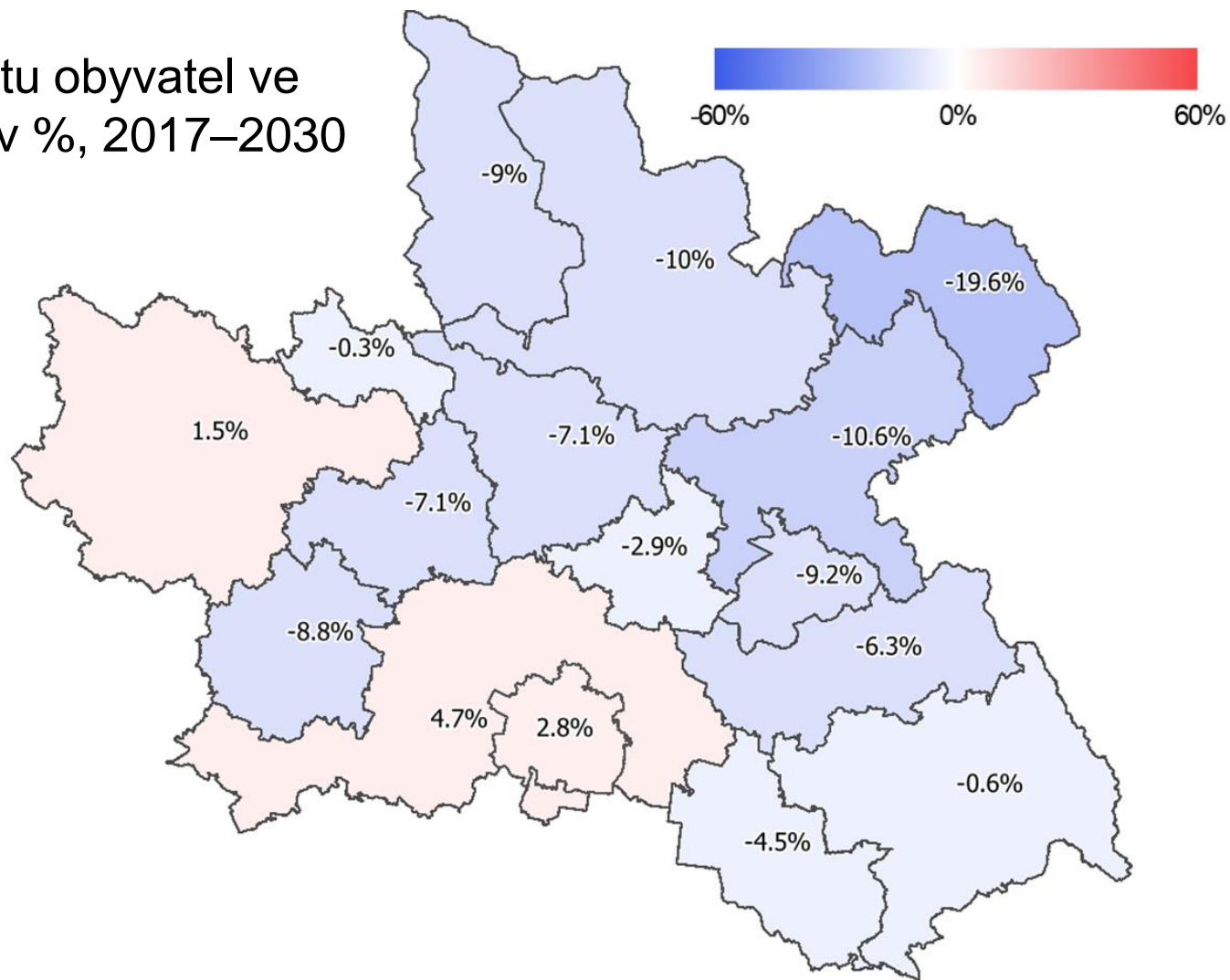
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Průměrný věk obyvatel
v roce 2050

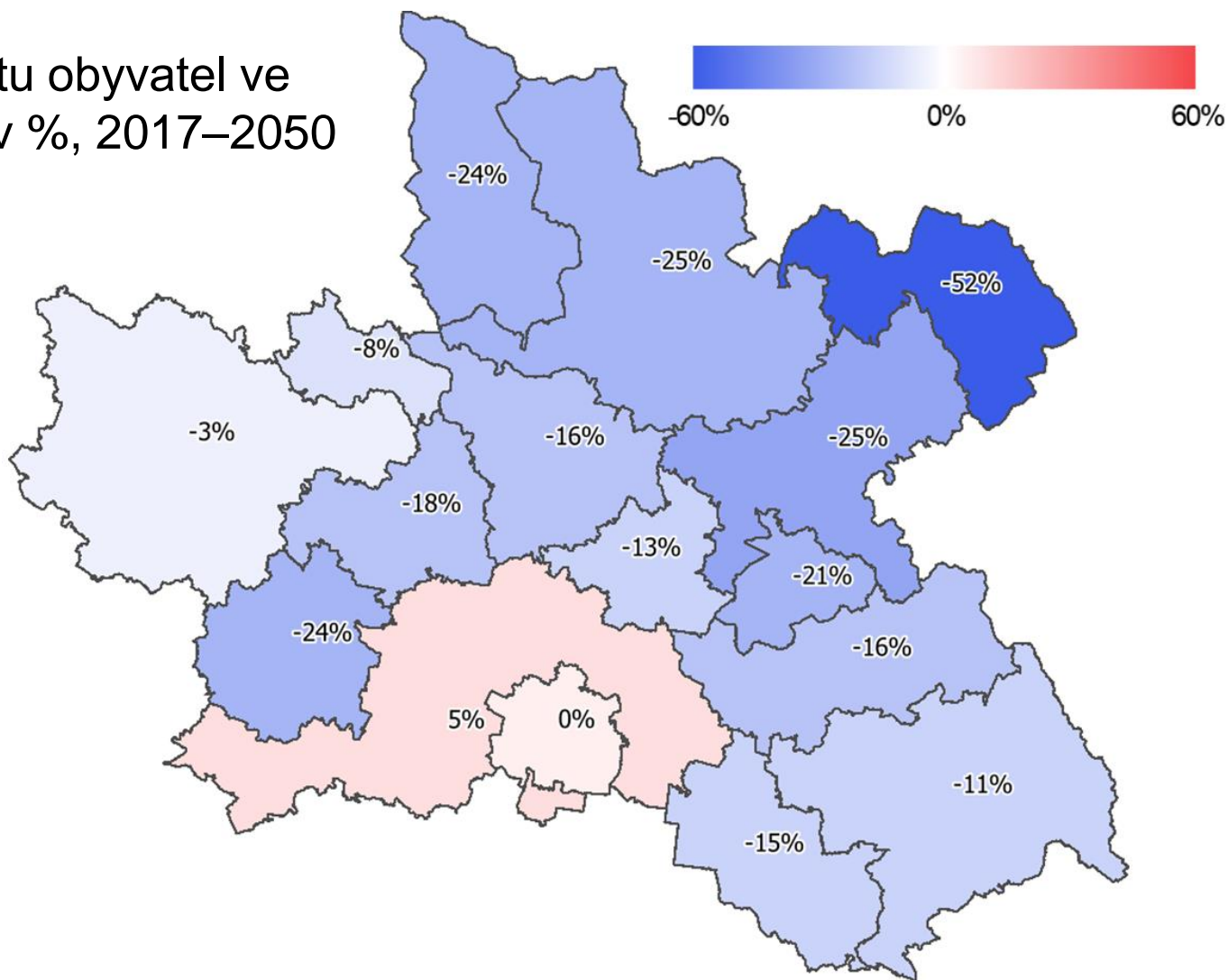
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 0–19 v %, 2017–2030

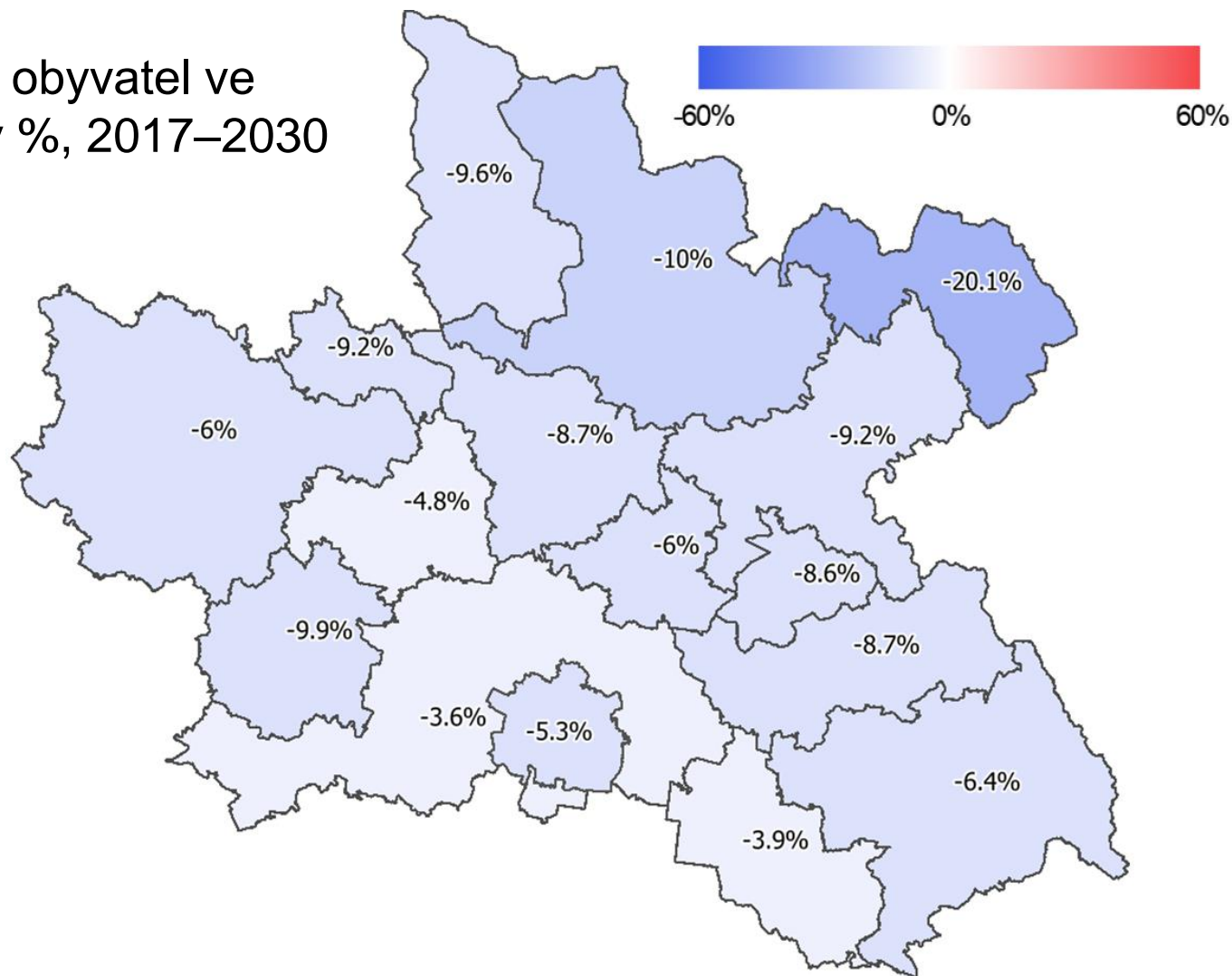
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 0–19 v %, 2017–2050

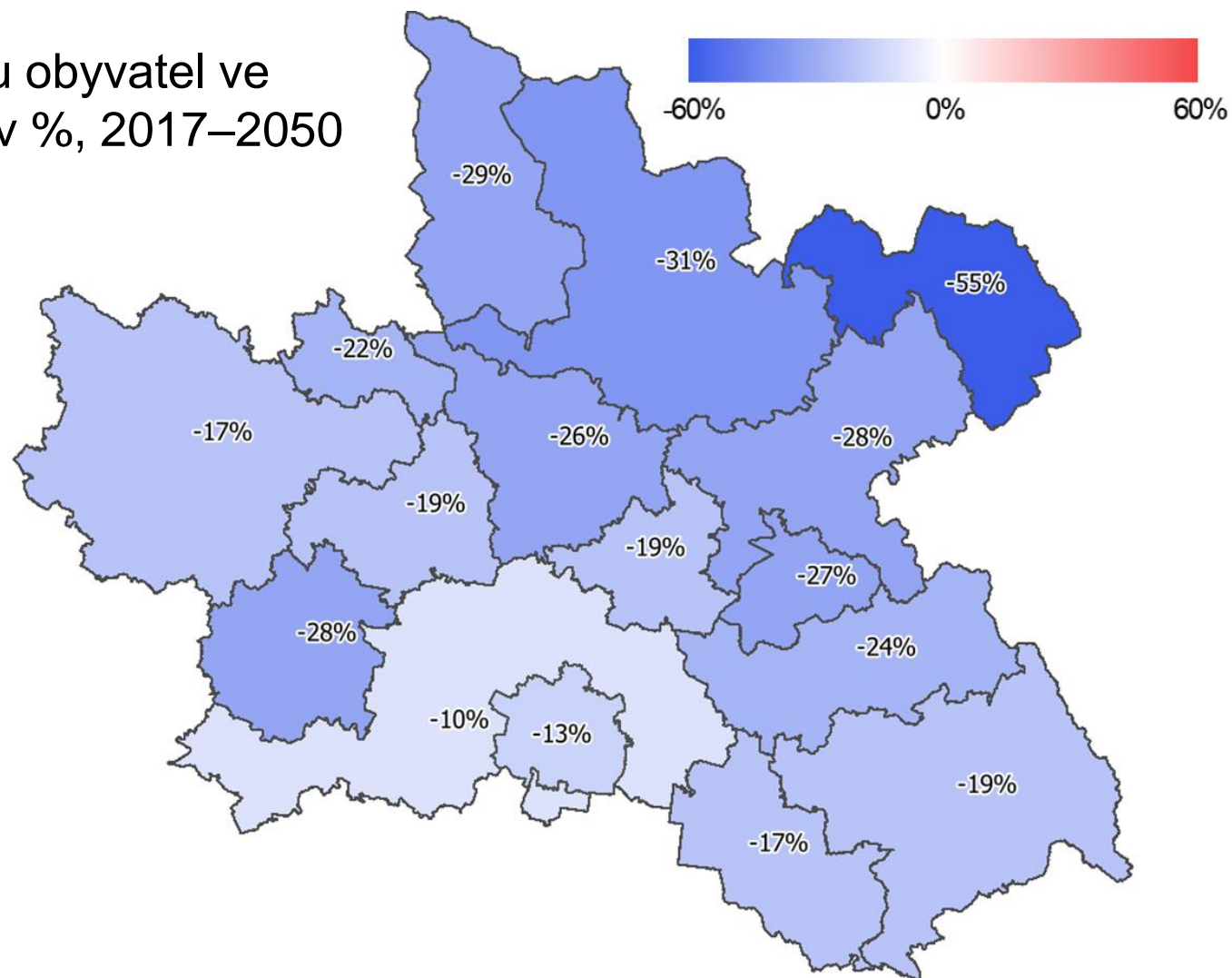
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 20–64 v %, 2017–2030

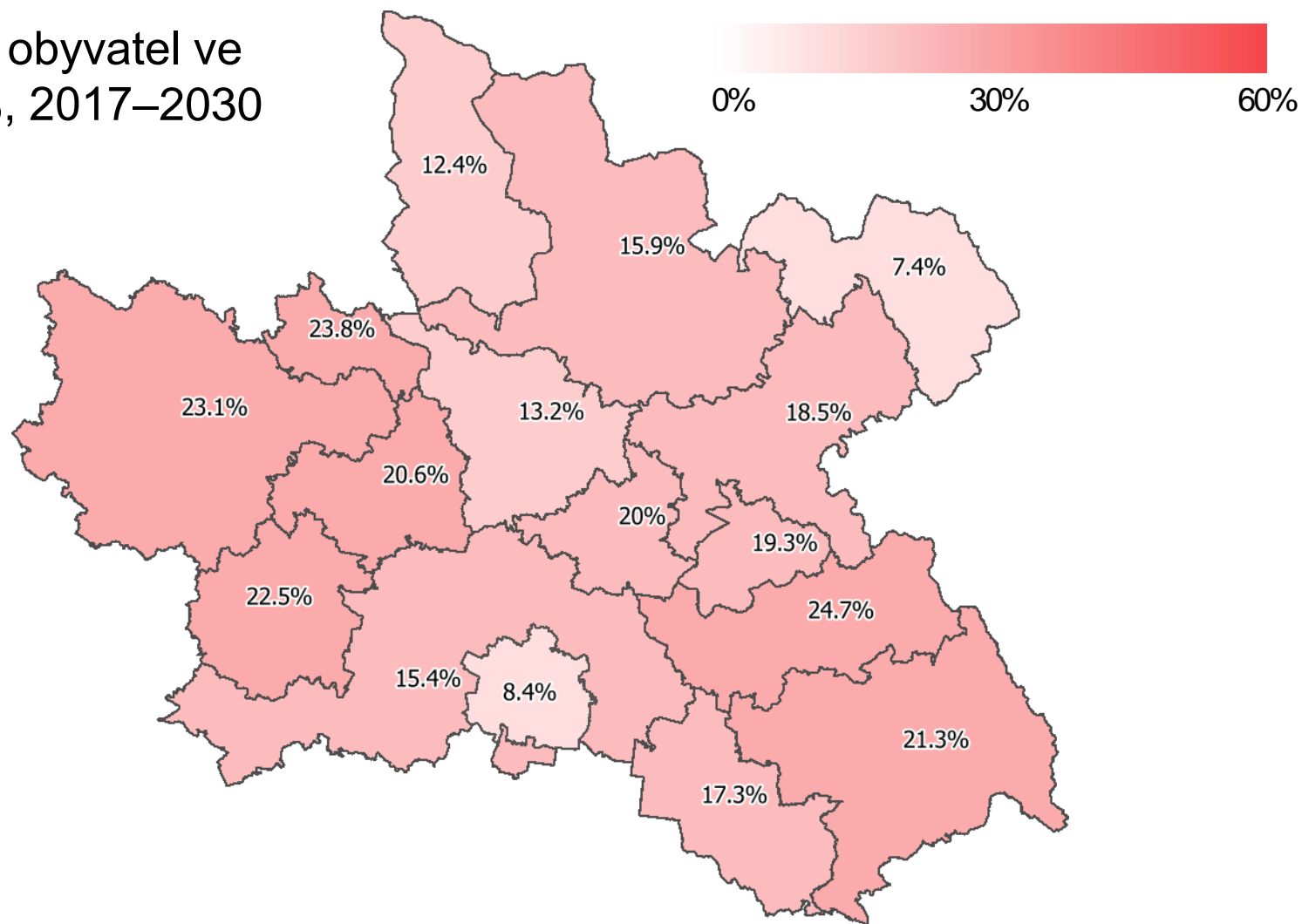
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 20–64 v %, 2017–2050

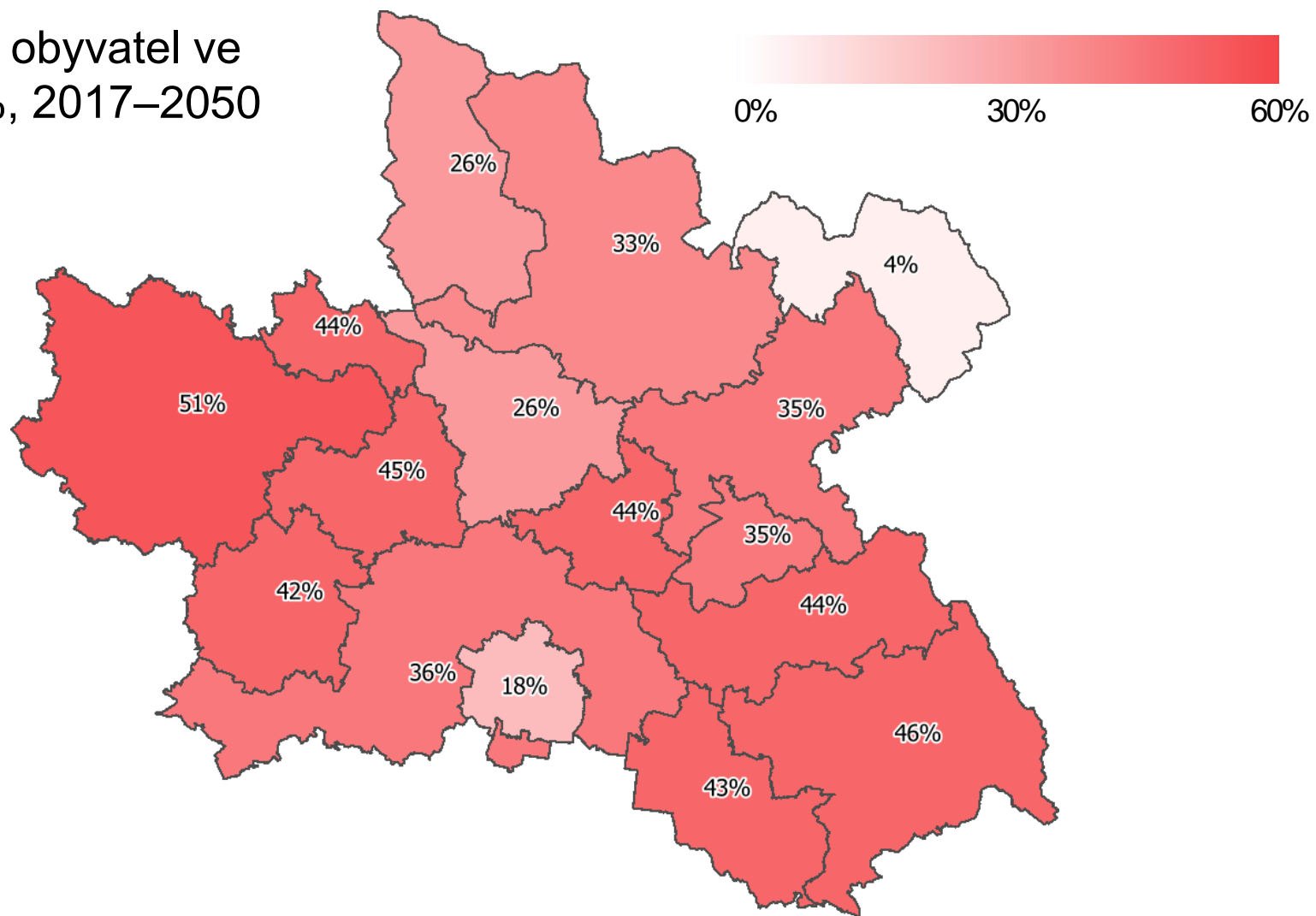
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 65+ v %, 2017–2030

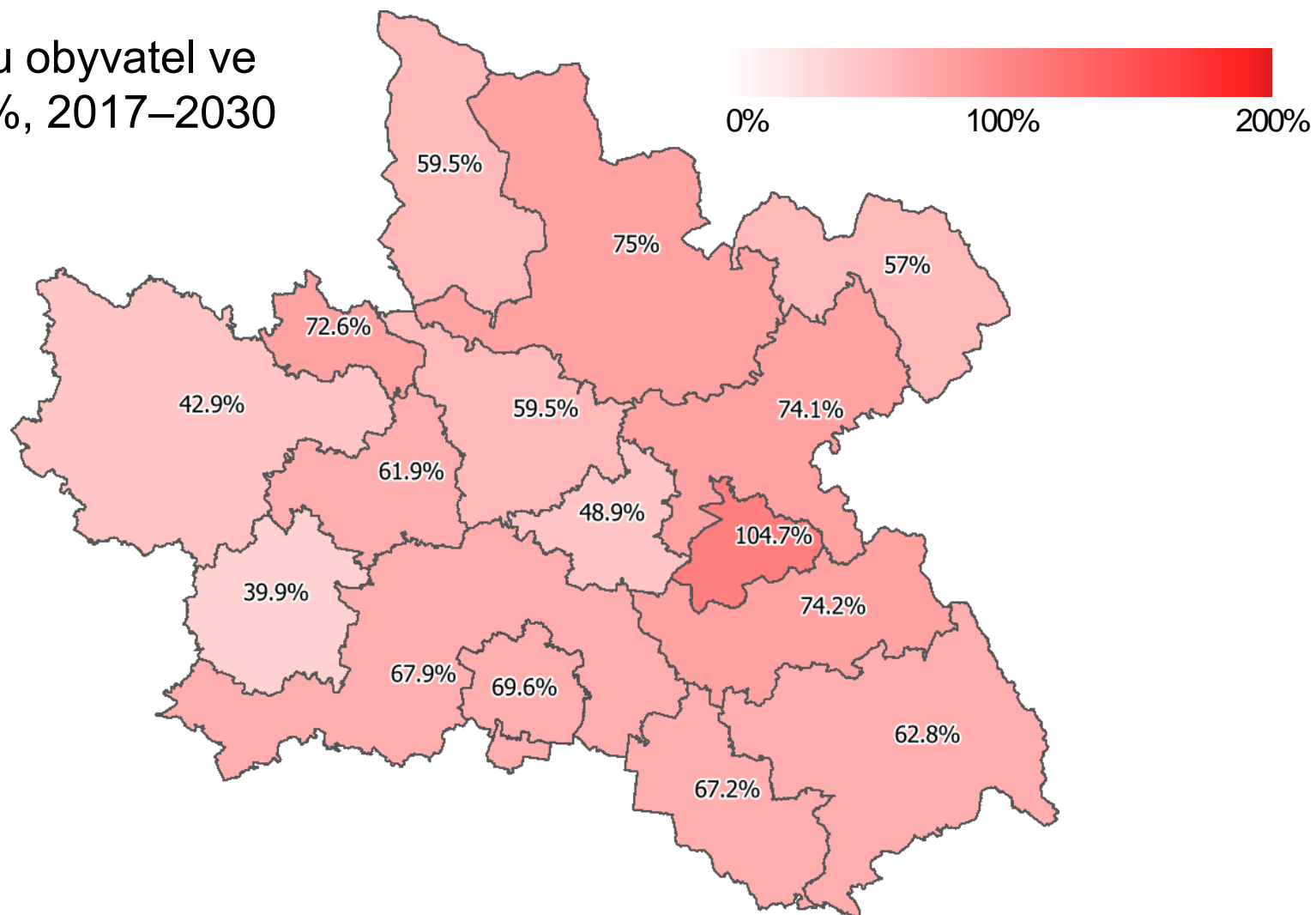
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 65+ v %, 2017–2050

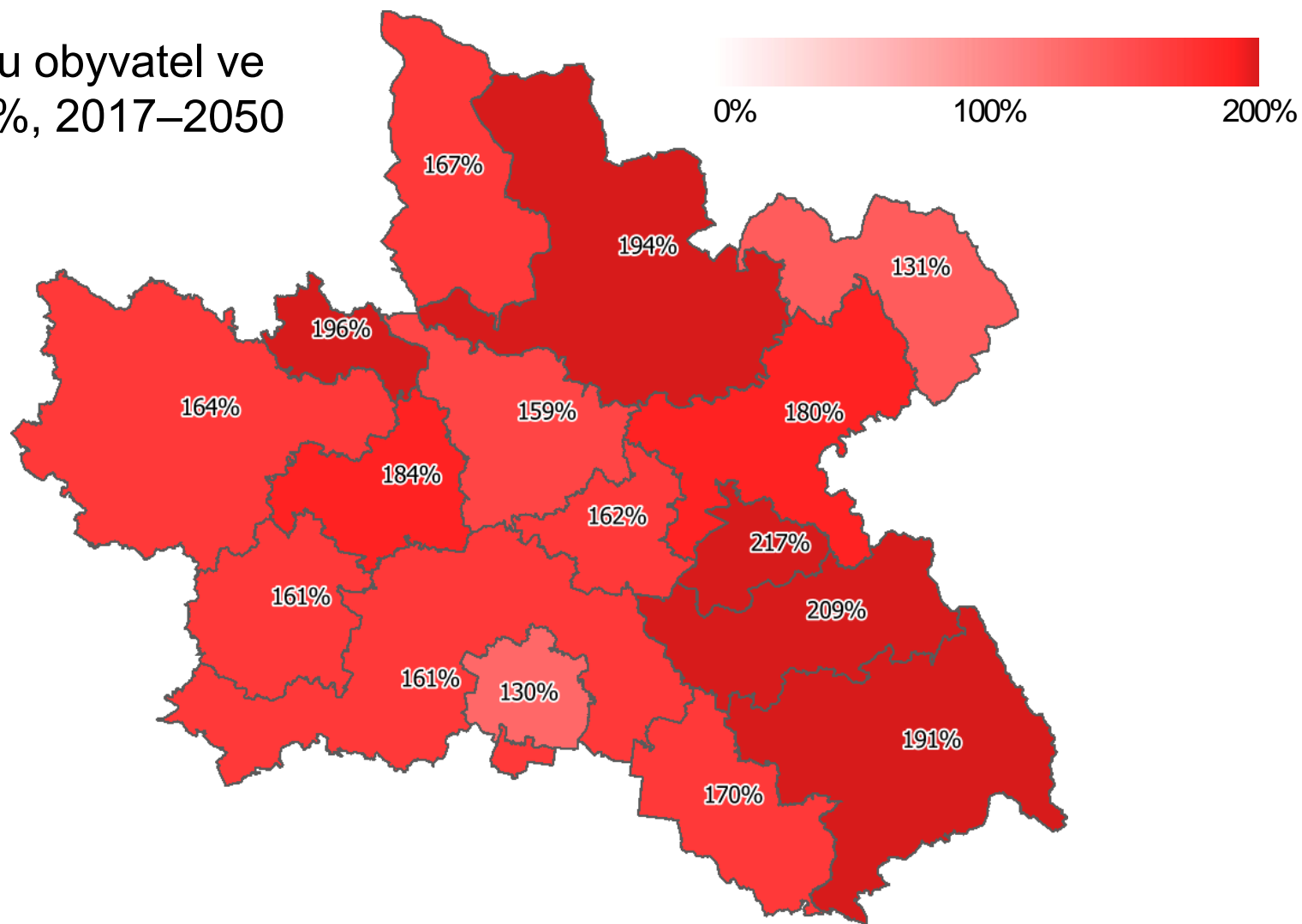
4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 85+ v %, 2017–2030

4. Perspektivy demografického vývoje SO ORP KHK

Změna počtu obyvatel ve věku 85+ v %, 2017–2050

Děkuji za Vaši pozornost!

Ptejte se, prosím.

Rád Vám odpovím.